

Alta-mi inaarutaasumik isumaqatigiissutip (The Alta Document) taassumalu nassatarissaanik pingaarnertut kaammattuutigineqartut 4-it, nunat tamalaat akornanni nittarsaanneqarnissaannut, kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit nunat inuui pillugit 2014-mi nunarsuaq tamakkerlugu ataatsimeersuartitsinissaannut inaarutaasumik isumaqatigiissutip Naalagaaffiit Peqatigiit 68-issaa Ataatsi-meersuarneranni pisortatigoortumik allagaatigilissagaat pillugu Naalakker-suisut suliaqqaqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Naalackersuisut siulittaasuat aamma Nunanut allanut tunngasunut Naalackersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortap Sara Olsvig-ip aalajangiiffigisassatut siunnersuutaanut Naalackersuisut qujapput, taannami tamakkiisumik tapersorsinnaagatsigu, tassami siunnersuut Nunarsuaq tamakkerlugu nunat inoqqaavi pillugit ataatsimeersuarnissaq (WCIP) pillugu Naalackersuisut maanna piareersarnerannut naapertuummat, tassani Naalackersuinermik suliallit qaffasissumik inissisimasut katersuullutik ataatsimiinnerattut Naalagaaffiit Peqatigiit (NP) 69-issaanik septemperi 22-anniit 23-annut 2014-mi New York-imi ataatsimeersuarnissaannut atasumik pisussami ingerlanneqassaaq.

Naalackersuisut Sara Olsvig isumaqatigaat Alta-mi ataatsimeersuarneq, Alta Norge-mi juunip 10-aniit 12-annut ukioq manna ingerlanneqartoq norgemi Sameting-imit aaqqissuunneqartoq iluatsilluarmat. Tassani "The Alta Outcome Document" (Alta-mi inaarutaasumik allakkiaq uppersaat) iluatsittumik akuerineqarpoq, nunarsuarmi nunat immikkoortortaannit arfineq marluusunit nunat inoqqaavisa sinniisuutitaasa kiisalu arnat inuusuttullu suleqatigiiffiisa akornanni isumaqatigiissuteqarnikkut.

Alta-mi inaarutaasumik allakkiaq 43-nik aalajangersimasunik inassutinik imaqarpoq sammisanut pingaarnernut sisamanut katersorsimasut, taakku WCIP-p inaarutaasumik allakkiassaani ersersinneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Sammisat taakku sisamat aammattaq paasiniaaqatigiilluni oqaloqatigiinnerni pingasuni aammalu isumasioqatigiilluni oqaloqatigiinnermut tunngaviunissaat eqqarsaataavoq, WCIP-mut atatillugu aaqqissuunneqartussat:

Sammissaq 1: Nunat inoqqaavisa nunaat, territoriaat, isumalluutaat, imaq imerlu.

Sammissaq 2: Nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip tungaanit suliniutit

Sammissaq 3: Nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa atuutilersinneqarneri.

Sammissaq 4: Nunat inoqqaavisa namminneq akuerisaminnik ineriartorneq pillugu pingaartitaminnik tulleriiarinerat (Free, Prior and Informed Consent).

Naalakkersuisut danskit naalakkersuisui suleqatigalugit, Altami inaarutaasumik allakkiaq uppersaatip pisortatigoortumik NP-nit akuerisatut WCIP-mi ataatsimeersuarnermit allakkiaq uppersaatit pineqarnissaa qulakkeerniarlugu, aammalu sammisassat siunnersuutit taakku sisamat ataatsimeersuarnermut atatillugu paasiniaaqatigiilluni oqaloqatigiinnernut isumasioqatigiillunilu oqaloqatigiinnermut sinaakkutitut atornissaat pillugu.

Qanittukkut Danmark-ip nunat arfineq marluk Naalagaaffiit Peqatigiinni ilaasortat allat peqatigalugit Alta-mi inaarutaasumik allakkiaq uppersaat NP-t Generalsekretæriannut Ban Ki-Moon-mut nassiuppaat, allakkiaq uppersaatip pisortatigoortumik akuerisatut NP-p Ataatsimeersuarnissaani atorpeqarnissaa kissaatigalugu.

Tamatuma saniatigut Nunanut allanut pisortaqrifiup Nunanut allanut Ministereqarfik qanimut suleqatigaa NP-imi peqqussusiassat assigiinngitsut pillugit isumaqatigiinniarnerni, WCIP pillugu piareersarnermut attuumassuteqartunut. Qanittukkut Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit NP-p Siunnersuisooqatigiivi 24-ssaanik ataatsimiisinneqarneranni iluatsittumik Alta-mi inaarutaasumik allakkiaq uppersaatip taassuumalu sammisaanut sisamanut tapersiissuteqarnissamut inassuteqaatinut aalajangiisinneqarput. Maanna 68-sissaanik Ataatsimeersuarnermi isumaqatigiinniarnernit assingusut ingerlanneqassapput, tassani nunat inoqqaavi pillugit tunngasunut ukiumoortumik peqqussusiassaq pillugu aammalu WCIP-mut piareersaataasumik peqqussusiassap (modalitets-resolution) tulluuttumut kingullermullu isumaqatigiinniarnissat pissammata.

Nalakkersuisunut pingaaruteqarpoq, Naalagaaffeqatigiit isumaqatigiinniarnernit nalaanni tunngaviusumik inissisimani nunat inoqqaavisa sinniisuutitaannik tatiginnittumik oqaloqatigiinnikkut aammattaq pilersinneqassappata, matumunnga ilanngullugu nunarsuaq tamakkerlugu ataqatigiissaarisartut (GCG) aammalu ileqqut malillugit nunat NP-i ilaasortat akornanni suleqatigineqartartut, minnerunngitsumillu nunat avannarliit EU-lu.

Tamaasillutik Naalakkersuisut Inatsisartunut ilaasortap Sara Olsvig-ip aalajangiiffigisassat siunnersuuta tigulluarpaat Inatsisartunilu oqaluuserinissaa qilanaarlugu, Kalaallit Nunaata qanoq iliornermigut Nunarsuaq tamakkerlugu nunat inoqqaavi pillugit 2014-mi ataatsimeersuarnissap iluatsilluartumik naammassineqarnissaanut malunnaatilimmik sunneeqataaffigisinnaassaneraa eqqarsaatigalugu.